

ניחוחות לפרשות אחרי מות קדושים
מנהיגי חינוך יקרים, ערב שבת שלום!

פרשת אחרי מות קדושים – לפעול עם המבט קדימה

אחת מהמצוות הרבות שבפרשת קדושים היא מצוות עורלה. התורה אומרת (ויקרא י"ט כ"ג):
"וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל... שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל". חז"ל
מלמדים אותנו שבנוסף לעצם החיוב של הפרישה מאכילת פירות ערלה, כלול בפסוק חיוב
לעסוק בנטיעה כמבואר בתנחומא קדושים ח': אמר להם הקב"ה לישראל אף על פי
שתמצאוה מלאה כל טוב לא תאמרו נשב ולא ניטע אלא הוו זהירים בנטיעות...אף אתם היו
נוטעים לבניכם".

מאחר ויום העצמאות כבר מאחורינו לא נעסוק במצוות הנטיעה כחלק ממצוות ישוב א"י ולא
בקץ המגולה שבנתינת הפרי בעין יפה, אלא בפן החינוכי שבנטיעה.

ונקדים את המובא במדרש (ויקרא רבה כ"ה ה'): כשהלך אדריינוס בשבילי טבריה ראה זקן
מופלג עוסק בנטיעת עצים, ושאלו למה לא דאג לעצמו לפנסיה בצעירותו. ענה לו הזקן שהוא
עבד כצעיר ובכ"ז עובד גם כיום וה' יעזור. שאלו בן כמה הוא וכשענה שהוא בן מאה תמה
אדריינוס: "שמא סבור אתה שתספיק ליהנות מהפירות?" ענה לו הזקן: "אם אזכה אוכל, אם
לא, יהנו בני אחרי". אמר לו הקיסר: "אם תזכה לאכול הודע לי". כעבור שנים כשנתן עץ
התאנים פירות מילא סלסלה והביא לאדריינוס. הלה התפעל וציווה להושיבו בכסא זהב
ולמלאת בסלסלת התאנים דינרי זהב תמורתם.

המדרש מלמד אותנו את הבלדלי הגישות בין אדריינוס הממוקד מטרה מתוך תפיסה של
תועלתיות ונהנתנות ומתקשה להבין את הזקן הטורח לריק במה שנראה שלא יספיק ליהנות
ממנו, וממילא מניח שעבודתו אינה אלא כורח וצורך קיומי להשגת פת לחם בעוניו. לעומתו
הזקן השמח בעמלו ורואה בעסק הנטיעות מצוה חשובה ולכן גם ברום גילו ממשיך לצאת
ברעננות וברננה לעמול ולהשקיע כוחו בטיפוח הגן להרבות נטיעות נוספות, עוד נדבך בישוב
ארצנו ובהצמחת פירותיה. אל מול הקיסר המתבונן, הזקן צריך לתלות עבודתו באופציה
תאורטית שיהנה בעצמו עוד בחייו לו יזכה ה', אך גם אם לא, שמח לדאוג לבניו.
ביגיעה עצמה יש ערך חשוב, הן מצד עצם היגיעה והן מצד התועלת, גם אם כולה שמורה
לאחרים. לא רק מבחן התוצאה קובע אלא העשייה הברוכה היא עיקר ההצלחה. בלשונו של
הרב קוק: "זיו החסד מצד עצמו הוא יותר נשגב ונעלה מכל הפעולות של החסדים
המתגשמות למעשה" (אורות הקודש ג' שי"ג).

הנטיעה מחנכת לפעול עם המבט קדימה גם כשאין תוצאות מיידיות. להשקיע למען העתיד
ולמען אחרים.

כל מחנך מכיר בודאי את אמירתו של יאנוש קורצ'ק "הדואג לימים- זורע חיטים, הדואג
לשנים- נוטע עצים, הדואג לדורות- מחנך אנשים". החינוך לא מניב תוצאות מיידיות ומחייב
מאמץ מתמשך לאורך זמן שנותן פירותיו לעתים רק לאחר זמן רב. בוודאי שכל מעשה כל
אמירה ודוגמא אישית בונות את המתחנך ומעצבות את אישיותו.

ראוי לסיים בהמשך המדרש המספר על השכנה של הזקן ששלחה את בעלה שיביא אף הוא
תאנים לקיסר אך הלה שהלך בעצתה בתקוה להשיג זהובים, נענש שכל העובר בפתח בית
הקיסר יטיח בו תאנים. אין ארוחות חנים ואין תוצאות בלי עמל.

בימים הללו בהם אתם פועלים ביגיעה רבה מרחוק ומקרוב להמשך הפעלת מערכת החינוך
נאחל ונברך שנזכה לראות פירות בעמלנו ולחנך דורות ישרים. נזכור כי אנו חוליה משמעותית
ומרכזית בחוסנה של החברה ועם ישראל וביתר שאת בתקופה זו.

בברכה חמה לכם, שבת שלום ומבורך

שושנה נגר